

Herman van de Wijdeven

MENEER JULES

of het einde van alles

Met tekeningen van Françoise Beck

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Kinderboeken Uitgeverij
2016

Storm

Het begon met de man van het weer. Geen mens die het aan zag komen. Het viel uit de lucht. Als sneeuw in augustus.

‘En dan nu naar Storm, voor het weer van morgen,’ zei de nieuwslezer aan het eind van het journaal, zoals elke dag.

En zoals elke dag zei Jonathans vader, zonder op te kijken van zijn krant: ‘Grappige naam voor iemand die het weerbericht voorleest.’

Hij luisterde naar de televisie terwijl hij de krant las. Om tijd te winnen. Tijd kwam hij namelijk altijd tekort.

Toen verscheen Storm in beeld. Zoals elke dag. En toch anders.

Hij stond voor een grote kaart. Meestal zag je daar zonnetjes op. Of wolkjes met streepjes die regen voorstelden. Pijltjes. Letters. Nu was de kaart helemaal leeg.

Storm stond er verloren bij. Hij leek op een jongetje aan de schoolpoort, dat was vergeten door zijn moeder.

Zijn schouders hingen nog meer dan gewoonlijk. Ook zijn gezicht hing. Zijn ogen, zijn wangen, alles was slapper dan slappe was aan de waslijn. Zelfs zijn oren hingen, en de strepen van zijn paarse trui.

Storm haalde diep adem.

‘Morgen is er geen weer,’ zei hij.

Stilte.

Opeens en overal. Op de televisie: stilte. In Jonathans hoofd: stilte. In heel het huis: stilte. Het ritselen van de krant was gestopt. Ook in de keuken, waar net nog geklingel van lepels en vorken klonk, was het stil.

Storm deed zijn wenkbrauwen omhoog. Hij haalde kort zijn schouders op. Het leek of hij zelf niet begreep wat hij net had gezegd.

‘Morgen zal er geen weer zijn,’ herhaalde hij. Hij sprak luider nu.

Hij gooide zijn armen een eind in de lucht en liet ze als lamme vleugels tegen zijn lijf ploffen.

‘Morgen geen weer.’

Hij sprak de woorden één voor één uit, met kleine beetjes niks ertussen. Weer wat luider. Hij riep ze al bijna.

‘Denkt hij dat we doof zijn?’ zei Jonathans vader. ‘Ziet hij ons soms zitten, hier? Met onze vingers in onze oren? Of een emmer over ons hoofd?’

Dat kon natuurlijk niet, wist Jonathan. Zij zagen hém. Storm zag alleen de camera. En de man achter de camera, die nu net zo verbaasd naar hem moest kijken als zij.

‘Géén weer.’

Storm schudde zijn hoofd en trok een gek gezicht. Een gezicht dat hij waarschijnlijk vond passen bij zijn vreemde mededeling.

‘Dat was het,’ zei hij opgelucht. ‘Terug naar jou, Filip.’

De nieuwslezer was druk aan het zoeken in de papieren die voor hem lagen. Toen hij doorhad dat hij in beeld was, trok hij vlug zijn stropdas recht. Hij veegde een pluk haar uit zijn gezicht.

‘Tsja,’ zei hij. ‘Eh.’

Zijn stem klonk anders dan daarstraks. Hoger. Met meer lucht.

‘Ik wilde nog even met u vooruitkijken naar morgen.’

Hij rommelde weer in zijn papieren.

‘Blijkbaar is er over morgen niets bekend. Niets. Nee.’

Hij keek in de camera en krabde op zijn hoofd. Jonathan had nog nooit een nieuwslezer op zijn hoofd zien krabben. Er moest wel iets heel ongewoons aan de hand zijn.

‘We komen hier op terug in het late journaal. Misschien weten we dan meer over morgen.’

Even gebeurde er helemaal niets. De nieuwslezer zat heel stil en raar rechtop, als iemand die op de foto moet. Hij knipperde niet eens met zijn ogen. Overal in het hele land zaten er nu mensen zwijgend naar de televisie te kijken. Naar een nieuwslezer die zonder knippen terugkeek. In de hoofden van al die mensen piepten en kraakten er hersens. Toen begon er een reclame voor limonade.

Sophie

Jonathans moeder kwam uit de keuken. Met een gezicht dat was bevroren van verbazing. Haar handen hield ze vlak bij haar schouders. Ze drupten.

‘Hè?’ zei ze.

Ze zat ver weg met haar verstand, zag Jonathan. Anders stond ze daar niet alles nat te maken.

‘Wat was dat?’ zei Jonathans vader.

Hij had niet in de gaten dat hij zijn krant had opgefrommeld en nu met een grote prop papier op schoot zat.

‘Hij zei dat er morgen geen weer is,’ stamelde Jonathans moeder.

‘Is dit een grap?’ bromde zijn vader.

‘Dat ze niks weten over morgen.’

‘Is het 1 april misschien?’

‘Het is juni.’

‘Wat een onzin.’

‘Bedoelt hij nu dat er morgen geen morgen is?’

‘Ha. Dat kan helemaal niet. Daar heb ik het veel te druk voor. Ha. Zijn ze helemaal gek geworden?’

Jonathan vroeg zich af wie zijn vader met ‘ze’ bedoelde. Hij zei niets. Hij kon zich beter stil houden. En klein. Onzichtbaar zou eigenlijk nog het best zijn.

‘Eens kijken in mijn agenda, wat ik morgen allemaal moet.’

Jonathans vader pakte een dik zwart boek van tafel, waar overal briefjes uitstaken en papiertjes op plakten, vol uitroeptekens en vet onderstreepte woorden.

Hij begon wild te bladeren.

‘Aha, hier,’ zei hij. ‘Hier.’

Zijn ogen werden zo groot als plakjes palingworst.

‘Hè? Hoe kan dat?’

Hij bladerde terug en weer vooruit.

‘Wat is dit?’

Zijn gezicht was zo grijs als zijn overhemd. Hij vloekte met zijn tanden stevig op elkaar. Het klonk bijna als grommen.

‘Wat? Wat dan, schat?’ zei zijn moeder. ‘Wat is er? Wát dan?’

Het leek of ze een liedje zong.

‘Leeg,’ zei zijn vader en precies zo keek hij haar aan.

‘Leeg? Er staat toch wel íéts in?’

‘Nee, Sophie, er staat niks in. Helemaal niks. Voor morgen niet, voor overmorgen niet, en niet voor daarna.’

Hij klonk verbaasd en kwaad tegelijkertijd. En een beetje bang.

‘Schatje. Ben je het niet gewoon vergeten? Moet haast wel. Je bent het gewoon vergeten op te schrijven.’

Jonathan deed zijn schouders langzaam naar zijn oren. Als zijn moeder zo begon, met dat stemmetje van elastic, als ze van haar zinnen achtbaantjes maakte, omhoog en omlaag, dan zat er herrie aan te komen.

‘Kijk je wel goed? Je hebt vast niet goed gekeken. Schatje.’

Jonathan wist precies wat er nu ging gebeuren.

Zijn vader kon elk moment ontploffen.

‘Niet zo kinderachtig praten!’ zou hij dadelijk roepen.

En dan nog harder: ‘Niet zó!’

Daar zat zijn moeder op te wachten. Ze had de hele dag lelijke woorden gespaard in haar mond, voor dat moment.

‘Je mag niet tegen me roepen!’ zou ze terug toeteren.

En dan was de herrie begonnen. Al snel zou het niet meer gaan over Storm, of over een agenda. Ze haalden er van alles bij. Het woord ‘altijd’ zou vaak vallen.

Jonathans vader bladerde. Hij rukte aan de bladzijden. Sommige scheurden en de snippers fladderden door de kamer.

‘Ik denk echt dat je het vergeten bent, schat. Kan bijna niet anders.’

Nu, dacht Jonathan. Nu.

Hij vouwde zijn gezicht alvast dicht en zette zijn adem op pauze in zijn borst.

‘Zal ík eens kijken, liefje?’

Nu.

Zijn vader gaf geen kik. Hij hoorde haar niet. Of hij deed alsof.

‘Liefje, geef dan. Liefje.’
Geen ontploffing. Geen getoeter. Niks.

Op de televisie was van alles aan de hand. Mensen zaten druk te doen rond een grote tafel. Er werden veel hoofden geschud. Iemand zwaaide zelfs met een vuist.

Er kwam een vrouw met een microfoon in beeld. Ze stond voor een groot gebouw. Er stopten auto’s waar

mannen uitstapten, met jassen en tassen. Ze renden over de trappen voor de ingang, achtervolgd door mensen met nog meer microfoons. Fototoestellen flitsten. Eén man bleef staan. Hij sprak in de camera, met een gezicht of het ergens zeer deed.

‘Al weten we nog niets zeker, moeten we toch ernstig rekening houden met de mogelijkheid dat er geen morgen zal zijn,’ zei hij.

Jonathan deed zijn ogen dicht. Hij probeerde de woorden van de man in zijn hoofd te krijgen. Het ging niet. Ze vlogen alle kanten op. Zou er morgen geen school zijn? Hij durfde het niet te vragen.

Jonathans vader was aan het bellen. Hij liep met lange benen door de kamer. Van de keuken naar het raam en terug. Zijn moeder draaide met hem mee en zong: ‘Liefje? Doerustig. Liefje toch.’

Hij vloekte nu hardop. Tegen de telefoon, niet tegen haar. Merkte hij eigenlijk wel dat ze er was? Het leek van niet. Anders was het allang oorlog geweest.

Zijn moeder kauwde op haar onderlip. Ze keek om zich heen en snoof. Ze zat met een mond vol ongebruikte ruziewoorden.

Dit zou een prima moment zijn om op te lossen in lucht, dacht Jonathan. Te laat, ze had hem al gezien. Hij kreunde zachtjes.

‘Waarom lig jij niet in bed? Heb je al op de klok gekeken? Wat doe je hier nog?’

Ze vuurde de woorden als kogels op hem af.

‘Maar, mama,’ begon Jonathan aan een zin die in zijn hoofd nog lang geen punt had.

‘Niks, maar! Naar boven!’

‘Maar.’

‘Onmiddellijk!’

Jonathan gaf het op. De boosheid van zijn moeder was zoiets als onweer. Of de slappe lach. Als hij eenmaal losbarstte kon je alleen wachten tot het over was.

‘Jaha,’ zuchtte hij kleintjes.

Hij slofte de kamer uit en hees zich de trap op. Zijn voeten waren loodzware keien. Hij ging zitten op de bovenste tree. Hij deed zijn armen rond zijn knieën, trok ze tegen zijn borst en legde zijn kin erbovenop.

Beneden werd het stil. Alleen het onderwatergemurmel van de televisie bleef over. Hij vroeg zich af of het nog herrie zou worden tussen zijn ouders. Voorlopig niet, zo te horen. Het was een vreemde avond.

Jonathan kende de ruzies van zijn vader en moeder vanbuiten. Hij kon ze naspelen in zijn hoofd.

Als ze alles hadden geroepen, alle lelijke woorden die ze konden bedenken, had zijn moeder altijd nog iets waarmee ze zijn vader om de oren kon slaan. Eén ding nog: dat ze voor hem haar droom had opgegeven. Voor haar man.

Jonathan wist waar dat over ging. Zijn moeder kon heel mooi zingen. Hij had het zelf nooit gehoord. Kon zich er eerlijk gezegd ook niks bij voorstellen. Maar iedereen zei het: ooit was ze bijna beroemd.

Ze was ermee gestopt toen ze trouwde. Had ze nooit

moeten doen, snerppte ze dan in zijn vaders oor, nooit moeten trouwen.

Daar kreeg Jonathan elke keer een wee gevoel van in zijn maag. En hij? Waar zou hij zijn, als ze niet waren getrouwd? Was hij er wel geweest? Dat vroeg hij zich iedere keer af.

Dan riep zijn vader dat hij wegging. Alleen zijn spullen nog.

En zijn moeder: dat het haar werkelijk niks kon schelen.

Zijn vader: dat hij niet meer terugkwam.

Zij, schouderophalend: dat hij er toch al nooit was.

Haar hand veegde hem vast naar buiten.

Hij: dat hij het meende, deze keer.

Zij: mooi.

Hij: mooi.

Als ze echt woest was, écht echt, dan stoof ze de trap op en begon de kleren van Jonathans vader uit het raam te smijten.

‘Ik help je,’ riep ze dan naar beneden. ‘Ik help je een eindje op weg. Hier.’

Soms vloog er een lege koffer mee.

‘Graag gedaan, hoor. Niks te danken. Met plezier.’

Zo zou het ook vanavond zijn gegaan. Als het een gewone avond was geweest. Dat was het niet. Al niet meer sinds het weerbericht. Sinds Storm.

Er kroop een zuchtje wind langs de trap omhoog. Het sleepte de geur van sigarettenrook achter zich aan.

Jonathan blies. Hij kwam overeind. Ik moet naar buiten, dacht hij, ik stik hier.

Voorzichtig liep hij de trap af. De laatste tree sloeg hij over, want die kraakte, wist hij.

Beneden gluurde hij met één oog naar binnen. Jonathans vader zat op de bank. Zijn hoofd wiebelde.

‘Ik begrijp het niet,’ zei hij zachtjes voor zich uit. ‘Ik begrijp er niets van. Helemaal niets.’

Zijn moeder zat naast hem. Ze staarde naar de asbak op haar schoot. Naar de half opgerookte sigaret. Zelfs daar had ze zijn vader niet kwaad mee gekregen.

Haar lippen gingen open en weer dicht. Ze zocht in haar mond vol lelijke woorden naar iets aardigs. Ze vond het niet. Dat zag hij. Dat kon hij zien. Jonathan had wel eens het gevoel dat hij zijn moeder beter kende dan zij hem.

Het late journaal begon. De nieuwslezer zag er verkreukeld uit. Zijn gezicht was bleek. Rond zijn ogen zat donker. Hij is moe, dacht Jonathan. Zijn stem was zacht en schor.

‘Zojuist kwam er een officieel bericht van de regering. Er zal geen morgen zijn. Over de oorzaak is voorlopig

niets bekend. Het ziet ernaar uit dat het voorbij is. Alles.'

Zijn bovenlijf schokte. Alsof hij wat hij net gezegd had van zich af wilde schudden.

'Als ik daar nog iets persoonlijks aan toe mag voegen: ik wil u graag bedanken voor alle fijne jaren dat ik het nieuws voor u mocht lezen. Bedankt voor het kijken. Nu is er niets meer. Dit was het. Het is op.'

Hij perste zijn lippen op elkaar en knikte kort.

'Sterkte.'

Jonathans vader en moeder staarden zwijgend naar het scherm. Er verscheen een wapperende vlag.

Ze zaten vlak bij elkaar. Jonathan had zin om zich tussen hen in te proppen, zoals hij vroeger vaak deed. Het zou nooit lukken. Het strookje bank dat ze overlieten was veel te smal.

En toch, nu hij zijn ouders zo zag zitten, leek het of de hele wereld ertussen paste.

Hij schoof door de gang. Stil deed hij de voordeur open, tot de kier net breed genoeg was om erdoor te kunnen. Hij glipte naar buiten en trok de deurknop heel traag achter zich aan.

'Klak,' fluisterde het slot.

